

Földgáz nagykereskedelmi modell- alternatívák 2015 után Magyarországon

---

Konzultációs anyag

2012. október 17.

Az alábbi dokumentum a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által kezdeményezett nyilvános konzultáció első vitaindító anyaga, mely a 2015 utáni magyar gázpiac modelljének kialakításában kéri az iparági szereplők közreműködését. A válaszokat a

gazvizio@nfm.gov.hu email címre kérjük

2012. november 30.-ig megküldeni.

A válaszokat a Minisztérium a honlapján nyilvánosságra hozza. Amennyiben válaszait vagy azok egy részét bizalmasan kéri kezelni, kérem jelezze, illetve a válaszainak egy nyilvános verzióját is küldje meg.

Kérjük, adja meg a Minisztérium számára a teljes elérhetőségét, hogy a válaszaival kapcsolatban esetlegesen felmerülő kérdésekkel megkereshessük:

Az Ön által képviselt cég/szervezet neve és címe: Nitrogénművek Zrt

Kérem jelölje, hogy az Ön cége/szervezete melyik csoportba tartozik:

- a. Kereskedő:
- b. Végfogyasztó: X**
- c. Termelő
- d. Elosztóhálózat üzemeltető
- e. Egyetemes szolgáltató
- f. Hazai egyesület, szervezet: IEF
- g. Nemzetközi szervezet:
- h. Egyéb (e.g. tőzsde, tárolói üzemeltető, TSO.), úgy mint:.....

Amennyiben szükségét látja, hogy válaszát bizalmasan kezeljük, kérjük, hogy erre vonatkozóan adjon indoklást, illetve jelezze, hogy válaszában mely részét tekinti bizalmasnak.¹

---

¹ A Minisztérium minden beérkező választ gondosan mérlegel (legyen az bizalmasan kezelendő vagy nem) azzal a megkötéssel, hogy nem veszi figyelembe az anonim válaszadók véleményét. A Minisztérium nyilvánosságra hozza az írásos konzultációra beérkezett válaszok számát, a válaszadók neveit, és minden nem bizalmasan kezelendő választ. A válaszadók kérhetik, hogy a válaszaikban megadott információ vagy adat bizalmasan kezeltesse. A Minisztérium ekkor a válaszadóval egyeztet, hogy mely adat vagy információ a bizalmas, és kérheti ennek indoklását, illetve a válaszában egy nyilvánosság elé tárható verzióját is.

1. Háttér

- 1.1. A hazai földgázpiac folyamatos fejlődésen ment keresztül a 2004. évi piacnyitás óta. A piaci modelleknek ugyanakkor mindvégig meghatározó eleme volt a hazai gázellátás gerincét adó, az orosz féllel 1996-ban megkötött hosszú távú (TOP) szerződés. A szerződéssel rendelkező hazai piaci szereplő (a MOL, majd később az E.ON) a kínálati oldalon elfoglalt pozíciója miatt mindvégig domináns pozícióban volt. A gázpiaci modell alkalmazkodott ehhez a helyzethez a közüzemi kereskedelmi, majd 2009-től az egyetemes szolgáltatói szegmens kialakításával.
- 1.2. A magyar TOP szerződés 2015-ben jár le. Ezzel a hazai nagykereskedelmi piacon megnyílik a lehetőség egy kevésbé koncentrált, többszereplős, versenyzőbb nagykereskedelmi gázpiac kialakítására.
- 1.3. Jelen dokumentum célja a 2015 utáni hazai földgáz nagykereskedelmi modell-alternatívákról folytatandó szakmai konzultáció megalapozása.
- 1.4. A dokumentum áttekinti a gázpiac üzleti modelljét meghatározó kulcskérdéseket, s ezután felvázol három üzleti modell lehetőséget.
- 1.5. A 2015 utáni gázpiaci üzleti modellnek az alábbi feltételeket kell kielégítenie:
  - a modell garantálja a biztonságos hazai gázellátást;
  - a modell ösztönözzön arra, hogy a végső fogyasztók a lehető legkedvezőbb áron jussanak földgázhoz, miközben az iparági szereplők gazdaságos működése is garantált;
  - a modell támogassa, hogy Magyarország régiós gázelosztó (hub) szerepe erősödjön.

1.6. A 2011-ben elfogadott „*Nemzeti Energia Stratégia 2030*” (NES 2030) a hazai gáz infrastruktúra fejlesztésének, a források diverzifikálásának kiemelt célként való megjelölésével, a szlovák-magyar gáz összekötő vezeték kiemelt projektként való kezelésével megtette az első lépéseket a jövőbeni piacszerkezet megalapozásához. Az alternatív források bevonását lehetővé tevő nagy nemzetközi szállítóvezetékek és a régiókban tervezett LNG terminálok megépülése, illetve a nem-konvencionális földgáztermelés jövőbeni felfutása tovább bővítheti a hazai földgázpiac előtt álló lehetőségeket. Jelen dokumentum a Stratégia által kijelölt célokat szem előtt tartva tekinti át a 2015 után rendelkezésre álló lehetőségeket.

- ❖ Egyetért-e azzal, hogy a magyar kormánynek lényeges mozgástere van a 2015 utáni gáz nagykereskedelmi piaci modell kialakításában? Igen
- ❖ Hogyan ítéli meg a nagy nemzetközi infrastruktúra-beruházások (lengyel és horvát LNG terminálok, Déli Áramlat, Nabucco, Észak-Dél folyosó) megvalósulási esélyeit, és hogyan járulhatnak hozzá az útvonal- és forrásdiverzifikációs célokhoz?
- ❖ Piacképzési hozzájárulásuk szempontjából hogyan rangsorolná a projekteket?
- ❖ A fent említetteken kívül mely tényezőket tartja meghatározónak a 2015 utáni modell kialakítása szempontjából? Fontos lenne, mint a vitanapon is elhangzott, hogy az Ukrajnából Ausztriába menő szállítások egy része Magyarországon keresztül történjen, így a szűk HAG kapacitás beruházás nélkül is kibővíülne. Ehhez a szállítási tarifarendszert is meg kellene változtatni.

2. A modellváltás hazai előfeltételei

2.1. A hazai gázfogyasztás az utóbbi 5 évben csökkenő trendet mutat, a háztartások fogyasztáscsökkenésének és az ipari termelés stagnálásának köszönhetően. A gázkereslet előrejelzésében a villamosenergia-termelők gázkereslete meghatározó tényező, és így módon a gázpiaci fejlemények (árak) jelentős hatással vannak az árampiac kínálati oldalára is (a földgáz alapú erőművek versenyképességére). A fogyasztás és a hazai kitermelés trendjeinek alapján 2030-ig – figyelembe véve az energiahatékonysági javulást, a NES 2030-al összhangban – évi 10 milliárd m³ körüli gázimport igényrel számolunk.

2.2. A hazai földgázpiac folyamatosan fejlődik a 2004. évi piacnyitás óta. 2011-ben a teljes hazai gázfogyasztás 60%-a szabadpiaci szerződés keretében került kiszolgáltatásra.

- 2.3. Az utóbbi három évben a verseny térnyerésének döntő komponense a túlkínálatos nyugati piacról történő beszállítást lehetővé tevő HAG vezeték által generált importverseny. A kedvező árazású nyugat-európai gázkínálat következtében a nyugati reláció aránya a teljes földgázimporton belül 2011-ben 50% fölé emelkedett. A HAG Európa egyik legkihasználtabb gázvezetéke.
- 2.4. A jövőbeni gáz nagykereskedelmi verseny szempontjából kedvező és lényeges tényező, hogy a MOL és az MVM mellett Európa legjelentősebb gázforrással rendelkező piaci szereplői közül ötven jelen vannak a hazai piacon (E.ON, RWE, ENI, GDF-Suez, Gazprom), közülük többen vertikálisan integrált érdekeltségekkel. A gázkereskedelmi engedélyesek száma 42, közöttük számos további jelentős portfólióval rendelkező gázkereskedőt találunk.
- 2.5. A hazai gázipari infrastruktúra 2008 és 2010 közötti látványos bővülése is kedvező fejlemény a nagykereskedelmi verseny szempontjából. Az említett időszakban a csővezetékes gázimport kapacitás 72, a földalatti tárolók mobilgáz kapacitása 65 százalékkal nőtt. A szlovák-magyar összekötő vezeték megépülése után a hazai piac importigénye keleti, illetve nyugati irányból is teljes egészében kielégíthető.
- 2.6. A végső fogyasztók kereskedőváltási aránya és hajlandósága az ipari fogyasztók között viszonylag magas, és a jelenség még a hatósági árazással védett egyetemes szolgáltatói körben is megfigyelhető.

- ❖ Egyetért-e a fenti megállapításokkal?
- ❖ A villamos energia piacon milyen beruházási feltételekkel jelenhetnek meg a földgázos erőművek 2015 után?
- ❖ Hogyan ítéli meg a kiskereskedelmi szegmens fejlődési ütemét a szabadpiaci nyitás óta? Mik a további fejlődés előfeltételei?
- ❖ A fent említetteken kívül a hazai piac fejleményei közül mely tényezőket tartja meghatározónak a 2015 utáni modell kialakítása szempontjából? A nem közüzemi szolgáltatókra vonatkozó gázkereskedői engedélyek kiadását fel kellene szabadítani, de maximum egyszerű bejelentéshez kellene kötni. A

jelenlegi helyzet a pozícióban levőknek kedvez, és a nagyobb végfelhasználók lehetőségeit gátolja.

3. A modellváltás régiós előfeltételei

- 3.1. A nyugat-európai gázfogyasztók jelenleg négy-öttszörös felárat fizetnek nagykereskedelmi szinten a gázért az USA/Kanada piacaihoz képest. Ezen felül régióink országai további jelentős, 30-40%-os felárat fizetnek a gázért a nyugat-európai spot piaci árakhoz képest, döntően dominánsan egyoldalú orosz importfüggőségük és a gázpiaci verseny majd' teljes hiánya miatt.
- 3.2. Az egyidőben bekövetkező keresleti- és kínálati oldali fejlemények az elmúlt években jelentős változásokat eredményeztek a nyugat-európai gázpiacon.
- 3.3. Az USA nem konvencionális gáztermelésének utóbbi évtizedben tapasztalt felfutása, és ezzel párhuzamosan az USA LNG gázkeresletének visszaesése jelentős LNG többlet forrás megjelenését hozta Nyugat-Európa LNG fogadására képes országaiban.
- 3.4. Az LNG piac a regionális gázpiacokat egyre inkább összekapcsolja, ezért az egyes régiókban bekövetkező kereslet-kínálati elmozdulások más régiókra gyakorolt hatásai nagymértékben felerősödnek.
- 3.5. A pénzügyi és gazdasági válság hatására a kereslet Európa szerte visszaesett.
- 3.6. Mindezek hatására az elmúlt három évben az európai földgázpiacokon jelentős túlkínálat alakult ki. Ennek következtében a nyugat-európai spot árak tartósan és nagymértékben az olajindexált gázárak alá süllyedtek.

- 3.7. Részben a fenti piaci fejlemények, részben a belső gázpiac kialakítását célzó szabályok fokozatos végrehajtása következtében a nyugat-európai gázpiac dinamikusan fejlődik, likviditása a válság évei alatt is ugrásszerűen nő. Az olajindexált gázárzás 2006 óta fokozatosan teret veszít az európai kereskedelemben. A piaci árazású szerződések aránya 2010-re megközelítette a fogyasztás 40%-át.
- 3.8. Oroszország a reá, illetve a vele szerződéses viszonyban lévő európai partnereire nehezedő verseny hatására részben újratárgyalta meglévő TOP szerződéseit (E.ON, RWE) illetve több piacon megjelent kisebb, 1-3 mrd m³-es szerződésekkel.
- 3.9. Az utóbbi évek jelentős gázpiaci átalakulását és az azzal járó árckockázatot elsősorban az új szerződések futamidejének csökkentésével kezelik a vásárlók. A nagy európai gázipari vállalatok is csökkentik portfóliójukban a hosszú távú szerződések súlyát.
- 3.10. Régióink gázkereskedelmét a mai napig dominálja az egyoldalú orosz gázimport függés és a TOP szerződéseken nyugvó olajtermék-indexált gázárzás. Több régiós ország (Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Románia) az elmúlt években újíttotta meg TOP szerződését Oroszországgal újabb 20-25 évre. A jelenleg tárgyalás alatt álló bolgár és szerb TOP szerződések esetében a szerződéses időtáv várhatóan 5-10 év között lesz. Az éves lekötött mennyiség eléri ezen országok jelenlegi fogyasztásának 60-100%-át. Szomszédaink tehát jelentősen elkötelezték magukat az orosz szállító mellett.
- 3.11. Az említett, kedvezőtlen kondíciókkal rendelkező TOP szerződéseket birtokló régiós vállalatok földgázkereskedelmi üzletágai a piaci árazású gáz térnyerése, illetve szabályozási árdöntések miatt veszteséget termelnek (Bulgária, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország).

- ❖ Egyetért-e a megállapításokkal?
- ❖ Hogyan látja a középtávon az európai földgázpiaci keresleti-kínálat viszonyok alakulását? Milyen módon hat ez a lehetséges jövőbeni földgázpiaci modell-alternatívákra?
- ❖ A jelenleg érvényes szerződéses gyakorlat és a piaci fejlemények alapján milyen szerződéses feltételeket tartana reálisnak egy esetleges jövőbeni TOP szerződés megkötésekor (mennyiség, időtartam, árazás)?
- ❖ Mi a véleménye a Gas Target Model közép-európai alkalmazhatóságáról? Annak milyen előfeltételeit tartja fontosnak? Mik a regionális gázpiac kialakulásának akadályai?
- ❖ A fent említetteken kívül a globális, az európai és a régiós piac fejleményei közül mely tényezőket tartja meghatározónak a 2015 utáni modell kialakítása szempontjából?

4. Az Európai Unió szabályozási keretrendszere

- 4.1. 2015 után a hazai gázpiacon maradéktalanul érvényesülnek a földgázpiaci irányelv, a szállítóvezetékekhez való hozzáférést szabályozó rendelet (együtt: a harmadik csomag), az ellátásbiztonsági rendelet (a gáz ellátásbiztonságról) valamint a nagykereskedelmi piacok monitoringját szabályozó rendelet előírásai.
- 4.2. A meglévő infrastruktúrához történő hozzáférést, különösen az összekötő vezetékeket illetően, az addigra elfogadott európai üzemi és kereskedelmi szabályzat (Network Code) előírásai szabályozzák majd.
- 4.3. A hazai gáztárolókhoz történő hozzáférés rendszere JPE vizsgálat eredményei alapján kerül meghatározásra. A JPE szereplő számára a hozzáférési árra a MEH árplafont állapít meg.

- ❖ A fent említetteken kívül milyen, az infrastruktúrához történő hozzáféréssel kapcsolatos kérdés tárgyalását tartja szükségesnek a 2015 utáni gáz nagykereskedelmi modell kialakítása szempontjából? Vigyázni kell arra, hogy az egységesítés során a hazai földgáz szállítás szabályai ne legyenek a jelenleginél is merevebbek, mert a megismert elképzelések alapján úgy tűnik, hogy egyes nyugati multik erre törekednek.
- ❖ A MW-ra áttérés minél előbbi megvalósítását szorgalmazzuk.

5. A gázpiaci üzleti modell kulcskérdései

5.1. A jövőbeni gázpiac működési kereteit leíró üzleti modellnek tisztáznia kell, kik a modell főbb résztvevői, milyen piaci és szabályozási környezetben működhetnek majd és milyen jellegű üzleti tranzakciókra léphetnek egymással. Ezért a modell az alábbi kérdéskörökre keres választ, melyek a novemberi szóbeli konzultációk tematizálásának is alapjául szolgálnak:

**Nagyker
piacszerkezet**

5.1.1. Milyen legyen a jövőbeni gáz nagykereskedelmi piac szerződéses szerkezete (TOP szerződés, tőzsde, egyéb kétoldalú szerződések aránya) és a piaci koncentráció szintje (piaci szereplők száma)? Milyen nagykereskedelmi árszint becsülhető?

**ESZ, hazai
termelés**

5.1.2. Mi legyen az Egyetemes Szolgáltatás – és ezzel összefüggésben a hazai kitermelés járadékának – helye a modellben?

**Infrastruktúra,
TPA**

5.1.3. Milyen legyen a hazai gáz infrastruktúrához, ezen belül különösen a kereskedelmi és stratégiai tárolókhöz, a határösszekötő vezetékek kapacitásaihoz valamint a szállítói kapacitásokhoz történő, az uniós szabályozással konform hozzáférés rendszere és árazása?

**Ellátás-
biztonság**

5.1.4. Az egyes modell lehetőségek hogyan hatnak az ellátásbiztonság jelenlegi szintjére?

**Szabályozási
környezet**

5.1.5. Milyen piaci és jogi intézmények, szabályozói környezet garantálja a hazai gáz nagykereskedelmi piac hatékony működését az egyes változatokban?

6. Üzleti modell alternatívák

Az alábbiakban három lehetséges üzleti modell alternatívát mutatunk be. Ezek döntően a nagykereskedelmi piac koncentráltóságában, az egyetemes szolgáltatás (ESZ) jellegében és ellátási módjában, az ESZ-hez kapcsolódó – TOP – szerződések jellegében és az ESZ hiány/többlet kezelésének módjában különböznek egymástól.

A modellek közös eleme, hogy a piaci szereplők importforrásaikhoz a nemzetközi összekötő vezetékeken, diszkriminációmentes és piaci alapú kapacitás lekötési rendszer mellett jutnak hozzá. Az első két modell működőképességének alapvető feltétele továbbá, hogy a szlovák-magyar összekötő vezeték 2015 év végére üzemképes legyen.

Nagykereskedelmi versenymodell

- 6.1. Ez a modell a jelenlegi TOP szerződés lejárta után nem feltételez új, speciálisan magyar piacra kötött TOP szerződést valamely kiemelt hazai piaci szereplő révén. A hazai piacot a már itt lévő, hazai és nemzetközi tulajdonú szereplők és esetleges új belépők saját (nemzetközi) portfóliójukból látják el.
- 6.2. A kibővült nemzetközi összekötő vezetékeknek köszönhetően a piaci szereplők rendelkezésére álló gázimport kapacitások keleti és nyugati irányokból külön-külön is lehetővé teszik a hazai importigény teljes körű kielégítését.
- 6.3. A hazai kitermelés szabadon értékesíthető mind bel- és külföldön. A kitermelésen keletkező járadék sorsát tisztázni kell.
- 6.4. A hazai gáztőzsde – CEEGEX – működése a többszereplős piacnak köszönhetően ráterelődő tranzakciók által erősíti a hazai és régiós piac ártranszparenciáját.
- 6.5. Az ESZ és az ahhoz kapcsolódó hatósági árszabályozás rendszere megszűnik. A háztartási fogyasztók is a szabadpiaci kereskedőktől kapnak ajánlatokat és vásárolnak szolgáltatást.

- 6.6. Az ellátás biztonságát a piaci árazásba történő beavatkozástól mentes, hiteles és kiszámítható piaci intézményrendszer és szabályozás, valamint a legjobb európai gyakorlatnak megfelelően szabályozott szállítói rendszerirányító(k) és földalatti tárolók tevékenysége, és a hatékonyan működő kiegyenlítő gázpiac garantálja.
- 6.7. A hiteles piaci intézményrendszer kulcsfontosságú elemei az összekötő kapacitások piaca, a likvid OTC piac és gáztőzsde, a hazai földgáztárolói piac és a kiegyenlítő gázpiac.
- 6.8. A hiteles szabályozás kulcsfontosságú elemei a hozzáférési szabályok (csatlakozás, kapacitás lekötés, zsúfoltság kezelés, árazás) diszkrimináció mentessége és a piaci alapú megoldások alkalmazása. A szabályozás továbbá garantálja, hogy a nagy- és kiskereskedelmi termékárakba kizárólag a JPE szabályozás alapján lefolytatott szabályozói piacelemzés vagy versenyhatósági vizsgálat alapján kerülhessen sor beavatkozásra.
- 6.9. E modell-változat előnye, hogy sokszereplős, versenyző piac kialakítása révén várhatóan régiós viszonylatban is versenyképes árakat, számottevő forrás- és szerződéses diverzifikációt, és ebből fakadóan magas szintű ellátásbiztonságot eredményezne. Magyarország gázelosztó (hub) szerepe és infrastruktúrájának kihasználtsága (tárolók, tranzit) az aktív és nagyszámú kereskedői részvétel révén erősödne. Kockázata, hogy a piaci igények kielégítésének nincs explicit mennyiségi garanciája. Az ellátásbiztonság kulcsa a fizikai infrastruktúra rendelkezésre állása mellett a hiteles, transzparens és kiszámítható piaci működés és szabályozás. Megnyugtató lehet a nagyobb piaci szereplők 'market maker' jellegű elköteleződése a modell mellett.

- ❖ A gázpiaci üzleti modell kulcskérdései pontban megadott szempontok alapján értékelje a nagykereskedelmi versenymodellt!
- ❖ Mennyire megvalósítható a fenti modell? Mi kell ahhoz, hogy a piaci szereplők között tényleges verseny alakuljon ki a magyar nagykereskedelmi piacon?
- ❖ Milyen kockázatokat lát a nagykereskedelmi versenymodell kapcsán?
- ❖ Kezelhetőnek tartja-e ezeket a kockázatokat? Milyen módon?
- ❖ A jelenlegi szabályozásban melyek a fenti modell megvalósításának legnagyobb akadályai?

Szabályozott ESZ + versenypiac

6.10. E modellváltozat leglényegesebb különbsége a nagykereskedelmi versenymodellhez képest az, hogy a jogalkotó az ESZ fogyasztók ellátása érdekében kijelöl egy ESZ nagykereskedőt. Az ESZ nagykereskedőnek az ESZ piac méretével (kb. 3 mrd m³) megegyező mennyiségű, maximum 3 éves szerződéssel kell rendelkeznie. A szerződést nyilvános tender eredményeként kell megkötni.

6.11. Az ESZ nagykereskedő kiválasztásának alternatív módja lehet, ha az ESZ fogyasztói kör ellátását szolgáló gázmennyiség beszerzésére a Magyar Energia Hivatal (MEH) nyilvános versenykiírása alapján kerül sor, melyen a nyertes egy évre nyeri el az egyetemes szolgáltatók ellátását. A nyertes bármely érvényes engedéllyel rendelkező kereskedő lehet. Az ESZ ára a tendernyertes ár és a szabályozott egyetemes szolgáltatói árrés összege.

6.12. A hazai kitermelésen keletkező járadék sorsát tisztázni kell.

6.13. Az ESZ nagykereskedőnek az egyetemes szolgáltatók felé ellátási kötelezettsége van.

6.14. Az egyetemes szolgáltatók az ESZ fogyasztók ellátása érdekében az ESZ nagykereskedőtől vásárolnak gázt. Az egyetemes szolgáltatókat az ESZ nagykereskedő irányában szerződéskötési kényszer terheli. Az egyetemes szolgáltatás árazását a kijelölt ESZ nagykereskedő fenti tender eredményeként kialakuló beszerzési ára határozza meg.

6.15. Az ESZ kiszolgálásával kapcsolatos mennyiségi kockázatot – amely az ESZ fogyasztók azon jogából fakad, hogy elhagyhatják az egyetemes szolgáltatás rendszerét – teljesen vagy legalábbis túlnyomó részben az ESZ nagykereskedő viseli.

6.16. Az ESZ nagykereskedő esetleges, az ESZ fogyasztáson felüli többleteit, illetve esetleges hiányát kizárólag tőzsdei úton értékesítheti / szerezheti be. A többletek szabadpiaci fogyasztók felé történő közvetlen értékesítése ugyanis versenytorzító hatású lenne a nem ESZ fogyasztók piacán.

6.17. A modell előnye, hogy – a nagykereskedelmi versenymodellről szóló részben bemutatott piacfejlesztés megvalósítása és az ESZ nagykereskedő szerződéses portfóliójának korlátozása esetén – megőrzi a sokszereplős, versenyző gázpiacot Magyarországon, ugyanakkor az ESZ vonatkozásában középtávon kiszámítható árazást garantál. Az ESZ nagykereskedő (és tulajdonosa) azonban jelentős pénzügyi (mennyiségi- és ár-) kockázattal szembesül, a kijelölés és a szerződéskötési kötelezettség pedig jogi aggályokat vethet fel.

- ❖ A gázpiaci üzleti modell kulcskérdései pontban megadott szempontok alapján értékelje a Szabályozott ESZ + versenypiac modellt!
- ❖ Mennyire megvalósítható a fenti modell? Lenne-e Ön ESZ nagykereskedő?
- ❖ Milyen időtávra lenne célszerű kijelölni az ESZ nagykereskedőt?
- ❖ Milyen kockázatokat lát a szabályozott ESZ + versenypiac modell kapcsán?
- ❖ Kezelhetőnek tartja-e ezeket a kockázatokat? Milyen módon?

Domináns nagykereskedői modell

- 6.18. A domináns nagykereskedői modell a jelenlegi piaci modell szerves folytatása. Ekkor a jogalkotó kijelöl egy nagykereskedőt, aki jelentős (akár évi 8 mrd m³), elsősorban a hazai igények kiszolgálására vonatkozó TOP szerződést köt az orosz partnerrel. A szerződés mérete következtében e nagykereskedő jelentős piaci dominanciával rendelkezik majd 2015 után a hazai piacon.
- 6.19. A hazai kitermelésen keletkező járadék sorsát tisztázni kell.
- 6.20. A domináns nagykereskedőnek az ESZ fogyasztók felé ellátási kötelezettsége van. Ezzel összefüggésben a domináns nagykereskedőnek az ESZ szolgáltatók felé az ESZ fogyasztás mértékéig felajánlási kötelezettsége van.
- 6.20.1. További lehetőség, hogy az egyetemes szolgáltatókat az ESZ nagykereskedő irányában szerződéskötési kényszer terheli. Ez a megoldás ugyanakkor jogi aggályokat vethet fel.
- 6.21. Az ESZ mennyiségi kockázatát, valamint az új TOP szerződés pénzügyi kockázatát – amely abból fakad, hogy a TOP versenyképessége elmaradhat a konkurens kereskedők ajánlataitól – teljesen vagy legalábbis túlnyomó részben a domináns nagykereskedő viseli.
- 6.22. A domináns nagykereskedő az ESZ fogyasztáson felüli többletét tetszőleges módon értékesítheti.
- 6.23. A modell előnye, hogy továbbviszi a már megszokott piaci modellt és explicit mennyiségi garanciát ad a hazai fogyasztói igények kielégítésére. Ugyanakkor a nagy mennyiségű TOP szerződés kockázata csak akkor elviselhető mértékű, ha az abban kialakított árazási formula jelentős mértékben piaci indexálású (vagyis korlátozott az olajár-indexálás mértéke). A modell elbizonytalaníthatja a sokszereplős, versenyző gázpiacot Magyarországon, ellentétes a diverzifikációs törekvésekkel, és gyengíti az ország esetleges hub szerepét.

- ❖ A gázpiaci üzleti modell kulcskérdései pontban megadott szempontok alapján értékelje a Domináns nagykereskedői modellt!
- ❖ Mennyire megvalósítható a fenti modell?
- ❖ Milyen kockázatokat lát a domináns nagykereskedői modell kapcsán?
- ❖ Kezelhetőnek tartja-e ezeket a kockázatokat? Milyen módon?

- ❖ Melyik modellváltozat áll az Ön / az Ön által képviselt vállalat szívéhez a legközelebb? Válaszát kérjük, indokolja is!
- ❖ A fenti modelleken túlmenően milyen gáz nagykereskedelmi modell kialakítását tartaná célszerűnek 2015 után? Bármilyen model is alakul ki, fontosnak tartjuk, hogy semelyik szereplő se tudja a határ kapacitásokat beszűkíteni, és ezzel a belföldi piaci árszintet manipulálni.